

ČTENÍ JAKO HRA

ČTENÍ JAKO HRA

PRO RODIČE DĚTÍ, KTERÝM NEJDE ČTENÍ A PRAVOPIS

Děti si zaslouží, aby rodiče věděli, jak na to!

AUTORKY

- PaedDr. Zdeňka Pospíšilová, Pedagogicko-psychologická poradna Liberec
- Miroslava Kaprová, Pedagogicko-psychologická poradna Liberec

Zdeňka Pospíšilová, Miroslava Kaprová: ČTENÍ JAKO HRA

DŮLEŽITÉ UPOZORNĚNÍ

Toto dílo, včetně všech svých částí, je zákonem chráněno. Každé jeho užití mimo úzké hranice zákona je nepřipustné a je trestné. To se týká zejména reprodukování či rozšiřování jakýmkoli způsobem (včetně mechanického, fotografického či elektronického), ale také ukládání v elektronické formě pro účely rešeršní i jiné. K jakémukoli využití díla je proto nutný písemný souhlas nakladatele.

© Zdeňka Pospíšilová, Miroslava Kaprová, 2020

© Maxdorf, 2020

Illustrations © Maxdorf, 2020

Cover layout © Maxdorf, 2020

Vydal Maxdorf s. r. o., Na Šejdru 247/6a, 142 00 Praha 4; e-mail: info@maxdorf.cz, internet: www.maxdorf.cz;

Odpovědný redaktor: **Ing. Veronika Pátková**

Ilustrace a sazba: **Mgr. Tereza Janková**

Tisk: Books Print s.r.o.

Printed in the Czech Republic

ISBN 978-80-7345-655-9

*Za podporu při vzniku této publikace děkujeme ředitelce Pedagogicko-psychologické
poradny v Liberci Mgr. Janě Hlavové a všem kolegyním.*

O AUTORKÁCH

PaedDr. Zdeňka Pospíšilová, speciální pedagog v Pedagogicko-psychologické poradně v Liberci, 35 let praxe.

Miroslava Kaprová, učitelka, zakladatelka dyslektických tříd v Liberci (r. 1982) a externí pracovnice Pedagogicko-psychologické poradny Liberec, nyní v důchodu.

Okruhy ncviku 1. část

(sluchové a zrakové vnímání)

Zraková paměť, orientace v prostoru, pravo-levá orientace
Sluchová analýza a syntéza
Akustika slova s pohybem
Sluchová a zraková analýza a syntéza
Zvuková a grafická podoba věty
Posilování slovní zásoby, rýmy
Sluchová a zraková analýza a syntéza slov
Rozvoj slovní zásoby a paměti
Slova podobného významu
Shrnutí – sluchová a zraková analýza a syntéza
Rozlišování tvarově podobných písmen
Sluchové a zrakové vnímání, pozornost
Druhy vět
Sluchové a zrakové vnímání délek
Hranice slov, slova významem nadřazená
Psaní ů,ú
Slabiky hy, chy, ky, ry, ži, ši, či, ři, ci, ji
Rozlišování slabik di, ti, ni, dy, ty, ny sluchem, zrakem, hmatem
Rozklad slov po slabikách
Pexeso na rozlišení slabik di, ti, ni, dy, ty, ny
Slabiky dě, tě, ně
Psaní předložek
Výbavnost psacích tvarů písmen
Vlastní jména
Zraková paměť, orientace v prostoru (obtížnější cvičení)
Metodika ncviku psaní diktátu (pro rodiče)
Komunikační schopnosti
Hra – zrakové rozlišování, pozornost

Okruhy nácviku 2. část

(základy čtení)

Záložka na čtení
Oční pohyby
Písmena abecedy
Skládání slabik
Čtení slov po slabikách
Tabulka zavřených slabik
Tabulky čtení sestavené z praxe (deset listů)
Čtení slov se cvičením paměti
Čtení s koordinací oko – ruka
Čtení slov z pohádek
Posloupnost děje
Přerušované čtení – tabulka
Čtení jako puzzle
Báseň
Dramatizace s prstovými loutkami
Pohádka s obrázky
Čtení s porozuměním
Vyjmutí hlavní myšlenky z textu
Čtení s porozuměním
Dokončení příběhu
Čtení s úkoly
Tajemný článek
Text s použitím mapy
Dramatizace s prstovými loutkami
Křížovky

*Před nácvikem čtení dítě potřebuje zopakovat cvičení sluchového a zrakového vnímání, sluchové a zrakové paměti, sluchové a zrakové analýzy a syntézy, cvičení na orientaci v prostoru a pravo-levou orientaci. Rodič už sám pozná, která cvičení procvičit více a která dítě už ovládá. Všechny tyto úkoly jsou obsaženy v 1. a 2. části **Čtení jako hra**.*

PRVNÍ METODIKA

pro rodiče dětí, kterým nejde čtení a pravopis

Děti si zaslouží, aby rodiče věděli, jak na to

Poznámky k pracovním listům

Předkládaný soubor úloh je určen ke společné práci rodičů s dítětem ve druhé a třetí třídě základní školy. Soubor pracovních listů má za cíl ukázat, jak si lze hravou formou osvojit správné učební návyky. Je rozdělen do dvou částí. První část obsahuje pracovní listy zacílené na nácvik sluchové a zrakové analýzy a syntézy, sluchové a zrakové paměti, na orientaci v prostoru a pravolevou orientaci i s cílem jejich využití v pravopisných jevech. Druhá část je věnována postupnému nácviku čtenářských dovedností od usměrnění očních pohybů na řádku, až po dramatizaci s prstovými loutkami. Všechny pracovní listy jsou v úvodu opatřeny výčtem, které dovednosti jsou cvičením rozvíjeny a jaký je podrobný metodický postup.

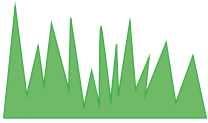

Poznámky k předloženým pracovním listům:

1. Soubor má dvě části a obsahuje více než 200 listů.
2. Obě části byly napsány pro rodiče, kteří mají zájem aktivně pracovat se svým dítětem (z obou částí lze dle potřeby vybrat ty pracovní listy, které zacvičují aktuální obtíže dítěte např. vynechávání diakritických znamének, rozlišení měkkých a tvrdých souhlásek atd.).
3. První list každé části seznamuje rodiče se **způsobem nácviku, s metodikou a s názorným příkladem** nápravy.
4. V případě, že dítě s řešením úkolů váhá, je na rodiči, jakou pomoc mu poskytne (př. delší čas, jeden krok k řešení, návodné otázky apod.), ale dítě by práci mělo **dokončit samostatně**.
5. Sjednocujícím prvkem všech pracovních listů je modrý a zelený rámeček. V modrém je stručná charakteristika procvičovaného jevu, v zeleném je pak metodický pokyn pro rodiče i dítě jak pracovat.
6. Na začátku každé kapitoly je několik pracovních listů, které se věnují opakování předcházejícího učiva (učivo se opakováním utvrzuje, nezapomíná).
7. V pracovních listech děti kreslí, píšou, stříhají, lepí, skládají z papíru, soutěží s rodiči v mluvnických a čtenářských dovednostech.
8. S každým listem lze pracovat **opakovaně**, když dítě píše tužkou (č. 2) a slova nebo obrázky místo nalepení pokládá.
9. Vystříhaná slova a obrázky dítě ukládá do obálek pro další použití.
10. Názorná ukázka **čtení se záložkou** a způsoby jejího používání (záložku vymyslely učitelky dyslektické třídy v Liberci v roce 1982 a od té doby záložku děti používají).
  - A. Rodič posunuje záložku po slabice tak, aby zakryla již přečtenou slabiku, po nácviku může posunovat i dítě: **mává**
  - B. dítěti, které si není jisté ve čtení slabik, posunuje rodič záložku tak, aby širší část zakrývala řádek, ale ne čtenou slabiku **má**, tady dítě nemůže samo posunovat.

Cvičení zaměřené na sluchovou analýzu a syntézu.

1. Dítě řekne, co vidí na obrázku.
2. Dítě nahlas rozloží slovo na hlásky a řekne, kterou hlásku slyší na začátku slova.
3. Dítě pod obrázek napíše psacím písmem první písmeno slova.

			
<i>ř</i>			
			
			
			

Cvičení zaměřené na sluchové rozlišování posední hlásky slova. Rozvoj slovní zásoby na téma LES.

Použití záložky:

Rodič posunuje záložku po slabice tak, aby zakryla již přečtenou slabiku:

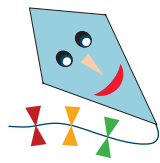
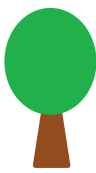

 mává

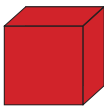

1. Dítě spolu s rodičem přečte slovo (*ke čtení mohou použít záložku*). Dítě doplní poslední písmeno a slovo nahlas rozloží na hlásky.
2. Dítě podle doplněné hlásky spojí slovo čarou se správným písmenem.

le_	í
zají_	
jehlič_	š
netopý_	
jezeve_	
my_	
vře_	
motý_	
houšt_	k
javo_	
smr_	
bříz_	
slepý_	c
malin_	
divočá_	
date_	

Cvičení zaměřené na sluchovou syntézu a analýzu.

1. Dítě řekne, co vidí na obrázku.
2. Slovo nahlas rozloží na hlásky.
3. Dítě řekne a napíše psacím písmem, kterou hlásku slyší na začátku a na konci slova.

	_____
	_____
	_____
	_____
	_____
	_____
	_____

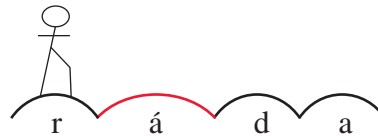
	_____
	_____
	_____
	_____
	_____
	_____
	_____

Cvičení zaměřené na vnímání akustiky slova s pohybem a na sluchovou analýzu (rozklad) slov.

Metodika zápisu délek samohlásek:

čáp: píšeme **c-**, hned nadepíšeme háček, připišeme **-a-**, hned nad **-a-** dopíšeme čárku, zapíšeme **-p.**

1. Rodič přečte slova v prvním sloupci.
2. Dítě přečte první slovo.
3. Dítě vedle rodiče udělá tolik kroků, kolik má slovo písmen. Tam, kde je dlouhá samohláska, krok prodlouží.

4. Dítě každé slovo ve druhém sloupci označí pomocí obloučků podle vzoru.
5. Dítě napíše psacím písmem slovo do žluté kolonky.

VZOR:

lepí		<i>lepí</i>
káva		
kámen		
Karel		
uhlí		
ovál		
Adéla		
máta		
sází		
mluví		
hra		
hráze		
mluví		
léčí		

Cvičení zaměřené na posílení sluchové a zrakové analýzy a syntézy ve slovech.

1. Dítě slovo nahlas přečte a rozloží po hláskách.
2. Dítě doplní chybějící hlásku slova.
3. Dítě znovu nahlas slovo hláskuje a psacím písmem píše na řádek.

m ma

---

zář

---

br na

ži ot

---

zají

---

du en

ško a

---

k ře

---

b íza

šíp k
